

HRVATSKI

Godina XVI., broj 3

19. siječnja 2006.

cijena 80 Ft

Foto: Stipan Balatovac

Prelo u Dušnoku

IZ SADRŽAJA:

„Događaji tjedna” str. 2 – Manjine 2005. – znanstveno istraživanje u Baranji str. 3 – Podravski mozaik str. 4 – Dobro je naučiti hrvatski str. 5 – Gradišćanski obračun za 2005. ljetu str. 6 – 7 – „Na brzu ruku skupljeni skup” str. 8 – Pisalo se prije ... str. 9 – Pomurska bilanca str. 10 – 11 – Dušnočani se okupljaju na prelu str. 12 – „Biseri Drave” str. 13 – O radu i planovima bačinskih Hrvata str. 14 – Bez prestanka na pozornici str. 15

Hrvatski kalendar za nas

Uzmem li Hrvatski kalendar u ruke, ne mogu izbjeći da ne pomislim na nekadašnji Narodni kalendar, zapravo pretka sadašnjega našega kalendara. Onaj sam prelistavala i čitala još za vrijeme osnovne škole. Sjećam se kako smo čekali da se na kraju godine objavi i kupovali ga iz svog džeparca ili dobivenih novaca od roditelja. Bila je za nas čast ako smo bili povjereni za njegovu prodaju. Po komadu mogao se dobiti i mali postotak, tako su se prodavale i Narodne novine.

Novine su se kupovale zbog križaljki što smo rješavali na satu hrvatskoga jezika i redovito slali, a na kraju školske godine dobili odista vrijedne nagrade. Kalendar pak zašto je djeci bio zanimljiv? Naravno, ne zbog dugačkih napisa, već zbog fotografija na kojima smo se našli i mi sami ili smo prepoznali nekoga od naših znanaca. Ovdje-ondje smo pročitali i kraće viceve, zagonetke.

Stari kalendari i danas stoje na tavanu, jer u njima je naša povijest, pa je kadšto dobro zaviriti u njih.

Dok je u mojim učeničkim godinama bilo posve prirodno da se pod konac godine kalendar objavi, sada je iz godine u godinu problem njegovo objavljivanje. Nesigurnost financijskih sredstava vuče za sobom niz drugih teškoća. Njegovo objavljivanje za 2006. godinu možemo zahvaliti novčanoj potpori Hrvatske državne samouprave i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Ove je godine tiskano samo toliko primjeraka koliko je naručeno. Kao stanovnik hrvatskoga sela nisam dobila nikakve informacije da se kalendar može naručiti iako ovdje postoji i kablovska televizija na kojoj se svaki tjedan objavljuju razne obavijesti, a dijete mi pohađa hrvatsku ustanovu. Problem je u komunikacijskom kanalu ili je posrijedi nešto drugo?

Naručeno je 2104 primjeraka iz 54 hrvatska mjesta, odnosno uglavnom sa strane manjinskih samouprava u tim naseljima. Što nam pokazuju brojke? Polovica hrvatskih samouprava nije naručila nijedan kalendar (imamo 107 hrvatskih samouprava).

Zar tim manjinskim samoupravama nije zadaća širiti hrvatski jezik i kulturu, prenositi informacije svojim mještanima, Hrvatima? Vjerujem da bi i na tim mjestima bilo obitelji koje ne bi žalile 500 forinti za kalendar.

Hvala Bogu ima i takvih samouprava koje su naručile zavidan broj, primjerice salantska Hrvatska manjinska samouprava čak 170 komada, a možda baš o njihovu selu i ne pišemo tako mnogo u odnosu na neke druge krajeve. Bilo bi vrijedno zapitati se zašto oni kupuju kalendar? Je li zato što ih zanima život Hrvata u Mađarskoj, vole čitati na hrvatskome jeziku, zanimaju ih fotografije ili jednostavno vole da ga imaju, jer je dolično da hrvatska obitelj to izdaje ima?

Hrvatska izdanja u Mađarskoj objavljuju se tako rijetko da bi nam svako novo izdanje, pogotovo Hrvatski kalendar trebao biti dragocjen i trebali bismo biti ponosni što ga imamo. Njegovo širenje i širenje drugih oblika pisane hrvatske riječi danas je u rukama naših organizacija i ustanova, hrvatske civilne i političke sfere.

Hrvatski kalendar ili neku drugu tiskovinu možemo pohvaliti pa čak i oštro kritizirati, ali i ovo posljednje je bolje nego potpuna nezainteresiranost za njih. Što pokazuje ona? Odgovor na to pitanje potražimo u sebi.

Bernadeta Blažetin

„Dogadaji tjedna“

Počela je balska sezona. Naša se zajednica okuplja oko balova kojih ima podosta i ako netko želi sve njih obići, treba skupiti puno snage, a bome, i dobro napuniti svoju novčarku prije puta. Balova ima po svim našim regijama i svim našim naseljima, i svaka od njih (regija) nastoji neki od svojih balova proglasiti i učiniti „najvećim“, pa tako i u njihove nazive stavljaju pridjev „veliki“ ... Velikoga zemaljskog bala Hrvata u Mađarskoj zasada još nema, nije se još uvijek našla ni udruga, ni organizacija, ni pojedinac, ni u civilnoj ni u političkoj sferi tko bi se prihvatio toga nimalo laganog zadatka. Balsku sezonu tradicionalno su počeli Gradišćanci svojim balom u Šopronu koji već desetljećima organizira Koljnofsko hrvatsko društvo. Kažu kako je bilo mnogo posjetitelja i gostiju, kako su se dobro osjećali, a kao i uvijek i ove su godine imali puno pomagača i sponzora ... I Bačvani su potkraj prošloga tjedna imali dva bala u svojoj regiji, prelo u Baškutu i Čavolju.

Prošloga tjedna, u srijedu, na radiju Corvinus u Šopronu počelo je emitiranje tjedne jednosatne emisije na hrvatskom jeziku s mnogo priloga i glazbe. Urednica i voditeljica hrvatskog magazina je Ildiko Bunjevac-

Pajrić. Privatna je to inicijativa, a inicijatori kažu kako će se i nadalje javljati svake srijede od 20 do 21 sata, te kako se čuju u radijusu od 130 kilometara, u svim gradišćanskohrvatskim naseljima s obje strane granice, sve do Beča.

Mađarski ministar vanjskih poslova Ferenc Somogyi boravio je u Zagrebu, sastao se s ministricom vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske Kolumenom Grabar Kitarović. Razgovaralo se, naravno, o skorašnjem susretu i zajedničkoj sjednici dviju vlada, mađarske i hrvatske, koja će se održati 26. siječnja u Budimpešti. Naši Hrvati u Podravini i Barči, čuvši za to, ostali su više nego razočarani. Naime, već su počele pripreme za svečani program povodom toga susreta i uživjeli su se i oni i vodstvo grada Barče u svoju ulogu domaćina. Na konferenciji za tisak dvaju ministara u Zagrebu, kako donose mediji, bilo je podosta riječi o zajedničkoj kandidaturi Hrvatske i Mađarske za dobivanje domaćinstva organiziranja Europskoga nogometnog prvenstva 2012. godine.

Uspije li kandidatura, mađarska je Vlada svome nogometnom savezu obećala potporu od gotovo 700 milijuna eura. *Branka Pavić Blažetin*

Čelnici HDS-a: predsjednik dr. Mijo Karagić i zamjenik predsjednika Stipan Karagić, te predstavnici Vladina ureda za nacionalne i etničke manjine, savjetnik za hrvatska pitanja Martin Išpanović s pravnicom Ureda, u ponedjeljak, 16. siječnja, posjetili su Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu gdje ih je primio ravnatelj škole Joso Šibalin. Među ostalima, projektant Zdravko Jagodić iz Baje upoznao je okupljene s mogućnostima izgradnje novog učeničkog doma na zemljištu koje je na prodaju ponudila seoska samouprava sela Santova. Čelnike HDS-a u načelnikom uredu primili su načelnik sela János Rittgasser i bilježnik Lajos Barta, a razgovaralo se o primopredaji zgrada hrvatskih ustanova u trajno vlasništvo Hrvatskoj državnoj samoupravi. *S. B.*

Aktualno

Manjine 2005. – znanstveno istraživanje u Baranji

Lani su vijećnici Baranjske županije i zastupnici grada Pečuha donijeli odluku o istraživanju nacionalnih i etničkih manjina u Baranji. Za znanstveno istraživanje grad i županija osigurali su financijska sredstva, a javna Zaklada za istraživanje manjina u Baranji dala je stručnu pozadinu toga projekta. Unatoč tome što su pojedine manjinske problematike popularne kod određenoga broja istraživača, o manjinama se zadnji put 1984. g. obavljalo obuhvatno mjerenje, cjelovito sociološko, demografsko, gospodarsko i ino istraživanje. Nakane Zaklade bile su da temeljem strogih znanstvenih smjernica i metodika uza sudjelovanje istraživača i anketara manjinskoga podrijetla analizira položaj nacionalnih i etničkih manjina u Baranji.

Temeljem zamisli naručitelja te, naravno, na osnovi svojih znanstvenih teza, hipoteza i metodika analizirali smo sadašnjost, položaj manjina u Baranji u raznim dimenzijama. Znatizeljni smo bili koji je opći položaj manjina u ljestvici društvene nejednakosti, koje su značajke njihove interakcije, razlučivanja i odnarođivanja. Gospodarska je sfera dobila poseban naglasak u tome projektu. Usporedili smo razne manjine i subetničke nacionalne i etničke grupacije glede školske spremne, ekonomske pozadine, životne dobi, stambenih prilika, uporabe jezika, karakteristike mobilnosti i temeljem nekih drugih pokazatelja.

Poslali smo anketni listić u sva (301) baranjska naselja. Na osnovi naše molbe popunjavanje upitnika bila je obveza bilježnika i načelnika danog naselja. Anketari, uglavnom studenti (njih 20-ak, među njima i Hrvati), obilazeći naselja, upitali su više nego 400 osoba (od njih 34% su Hrvati). Mjerenje je teklo i na jezicima narodnosti, tako i na hrvatskom jeziku. Osim upitnih anketnih listića koristili smo se i metodom intervjuiranja te analizirali razne dokumente koji su neposredno ili posredno povezani sa svakidašnjicom života narodnosti.

Među upitanima 57% bile su žene (Hrvatske 55,7%), a 43% činili su muškarci. Značajka dobne strukture:

Hrvati

22,6%	20 – 29. g.	44%
15,7%	30 – 39. g.	16%
27%	40 – 49. g.	25%
18,3%	50 – 59. g.	18%
11,3%	60 – 69. g.	12%
5,2%	69 – X. g.	6%

Iz podataka se vidi da glede opće dobne strukture (izuzev 20 – 29. g.) nema značajnijih amplituda kod Hrvata, dok kod nekih drugih manjina (npr. Cigani, Srbi) dobna je struktura znatno drugačija.

Zanimljivi su i podaci koji karakteriziraju školsku spremu upitanih. Manje od osam razreda završilo je 4,3% (udio Hrvata je 0,9%). Znanstvenu spremu steklo je 24,1% od svih upitanih (udio Hrvata je 27,8%), a višu je školu završilo 20,4% (udio Hrvata je 25,2%). Zanimljiv je podatak da od svih upitanih tzv. manjinsku školu završilo je samo 2,9% (udio Hrvata je 35%).

Analizirali smo i korištenje materinskim

jezikom u raznim oblicima. Gotovo kod svih manjina (izuzev Roma) korištenje materinskim jezikom u obitelji izuzetno je visoko rangirano: kod upitanih Srba 100%, kod Hrvata 92%, kod Nijemaca 85%. Ti podaci pokazuju određenu međuzavisnost s pokazateljima glede jezika iz 2001. g. na temelju popisa pučanstva. Jačanje jezičnog identiteta od zadnjeg je popisa mjerljivo. Mjerenja pokazuju da u tom jačanju obitelji imaju važnu ulogu, barem toliko važnu kao sam školski sustav.

Pri anketiranju postavili smo pitanje koje se odnosilo na promjene od 1989., točnije upitali smo ljude koji su bili dio uzorka, promjene glede manjina imaju li pozitivan, negativan ili neutralan karakter odnosno smjer. Od svih upitanih 48,3% misli da su promjene pozitivnoga karaktera dok ostali misle da promjene nisu pozitivno utjecale na manjinsku sferu (27%), ili su zauzeli neutralno stajalište (24,7%) glede toga pitanja. Nešto više od polovice (53%) upitanih Hrvata promjene glede svoje manjinske skupine ocijenili su pozitivnima.

U anketnom listiću bilo je i pitanja koja su se odnosila na manjinski samoupravni sustav. Veći dio (71,8%) upitanih smatra da manjinske samouprave djeluju u dobrobit svoje manjine. Neki zanimljiviji rezultati u vezi s ovim pitanjem: Hrvati 72,8%, Romi 46,7%, Nijemci 76,5%, Srbi 93,8%, Bugari 60%.

Iz odgovora anketiranih mogli smo saznati i to da manjinski birači u nekim dijelovima samoupravnog sustava nisu zadovoljni (npr. komunikacija) manjinskim vijećnicima, samoupravama. Upitani su se kritički odnosili i prema političkoj eliti (državne samouprave) manjine te se s dovoljno zadržke izražavaju i glede promjene zakonskih odredaba koje se odnose na manjine (Zakon a manjinama, Izborni zakon, itd.).

Imali smo razna pitanja koja su se izravno odnosila na pojedine norme i vrednote manjina te na međusobno poštovanje sugrađana. Istraživanje je pokazalo da manjine većim dijelom više poštuju većinski narod nego obratno. Međusobno ne surađuju previše, diferencijalni položaj u društvenom ustroju odražava se i na viđenje pojedinih norma i vrednota. Veći dio manjina smatra stranim norme i vrednote Roma, dok su Hrvate temeljem istih norma i vrednota ostali pripadnici manjina rangirali razmjerno visoko (74,1% smatra da su temeljne norme i vrednote Hrvata prihvatljive i za njih).

Znanstveno istraživanje nudi još niz zanim-

ljivih, a možda i važnih podataka, činjenica. Kod nekih manjina, tako i kod Hrvata, registrirali smo višu razinu obrazovanja, što često dovodi do brže socijalne pokretljivosti pripadnika nacionalnih i etničkih manjina. Istodobno, ne podjednako kod svih manjina, ali se primjećuje i može se mjeriti slabljenje nekih kohezivnih elemenata etniciteta koje kadšto zamjenjuje identifikacija s mjesnom, regionalnom pripadnošću (npr. kod Hrvata Šokac, Bošnjak, kod Nijemaca Bavarac).

Prva faza istraživanja je gotova. Sljedeći je korak temeljna raščlamba podataka te nakon toga, vjerojatno na proljeće ove godine, tiskanje i objavljivanje završnog dokumenta u obliku knjige.

dr. Ivica Đurok

BUDIMPEŠTA – U Budimpešti će se 26. siječnja održati zajednička sjednica, prva u povijesti vlada dviju država, Republike Mađarske i Republike Hrvatske. Među točkama dnevnoga reda bit će i pitanja zaštita manjina, prometna i gospodarska suradnja, aktualna pitanja kao što je moguća zajednička organizacija europskog prvenstva u nogometu 2012., za što su zajedničku kandidaturu podnijeli Hrvatska i Mađarska. Za hrvatsku će javnost svakako jedna od najzanimljivijih tema biti zajednička kandidatura za Europsko nogometno prvenstvo 2012. – rekla je Kolinda Grabar Kitarović, ministrica vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, nakon sastanka s ministrom vanjskih poslova Republike Mađarske Ferencom Somogyijem, 10. siječnja u Zagrebu.

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Statuta Saveza Hrvata u Mađarskoj, 21. siječnja održat će se sjednica Zemeljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj. Sjednica počinje u 10 sati, a uz izvješće o radu i financijsko izvješće raspravljat će se o ulozi Saveza Hrvata u Mađarskoj na predstojećim manjinskim izborima.

SUBOTICA – Uz prilične financijske poteškoće ostvaruje svoje planove Gradska biblioteka u Subotici kada je u pitanju rad na očuvanju hrvatske jezične i književne baštine. Unatoč svim poteškoćama u 2005. održan je i treći susret pjesnika „Lira naiva 2005“ u srijemskim Golubincima zatim je čitaonica bila domaćinom 4. Pokrajinske smotre recitatora na hrvatskom jeziku, i tradicionalne i na visokoj razini održane priredbe 4. Dani Balinta Vujkova. Gradska biblioteka u suradnji sa Subotičkom općinom priprema se i za ovogodišnje Dane. Naime, ove godine žele još više raditi na predstavljanju narodne baštine među školarcima, a već u siječnju u sklopu programa zimskih ferija imat će jedan dan posvećen Balintu Vujkovu. Program organiziraju Rajko Ljubić, Bela Francišković i Katarina Čeliković.

SUBOTICA – Gradska biblioteka u Subotici uza zalaganje Katarine Čeliković priprema promicanje pripovijedanja narodnih bajki i priča. Slična je priredba održana već dva puta, jedanput je to bilo natjecateljskog tipa, pa su pripovijetke snimljene na CD. Ove će se godine preko škola opet pokrenuti slična akcija i održati priredba.

BUDIMPEŠTA – Zaslužni istraživač mađarsko-južnoslavenskih književnih veza, unutar toga i mađarsko-hrvatskih književnih dodira dr. István Póth napisao je studiju „O hrvatskim prijevodima Petőfijevih djela“ koja će biti uskoro tiskana. Naime, pokazalo se zanimanje za jednom obuhvatnijom i zahtjevnijom raščlambom Petőfijevih prijevoda i njihove interpretacije, unatoč tomu da je nedavno tiskana knjiga *Petőfi na jezicima susjednih i rodbinskih naroda* (2000.) unutar toga i članak „Petőfi u Hrvata“. Umirovljeni profesor dr. Póth pripremio je uradak nadopunivši postojeću prazninu. Od naših manjinskih istraživača o Petőfijevim prijevodima uostalom pisali su i pokojni profesor Stjepan Velin i njegov sin prof. Stipan Velin te dr. Janja Prodan. Profesoru Póthu ujedno čestitamo na njegovu 90. rođendan te mu želimo dobro zdravlje i nove stvaralačke napore i izazove.

Podravski mozaik

Početak godine prilika je da se prisjetimo u kratkim crtama najvažnijih događanja na njezinu samom početku i osvrnemo se s nekoliko riječi na niz zanimljivih podataka iz naših hrvatskih sela u Podravini.

Godina je otpočela u našim crkvama tjednom ekumenizma, molitvom za jedinstvo svih crkava. Molilo se po svim hrvatskim crkvama i naseljima u Podravini, a Martinčani su 18. siječnja ugostili reformate iz Šeljina i s njima se zajedno molili u svojoj crkvi. Dušobrižnik našega življa u Martincima, velečasni Norbert Nagy sa svojim vjernicima uzvrat će uskoro posjetiti Šeljince.

Športaši i svi oni koje vole natjecanje bilo kakve vrste, ne miruju. Tako će u subotu, 21. siječnja, u Martincima biti poviše sportskih događanja. Toga se dana organizira natjecanje u šahu koje će se održati u mjesnoj Gostionici „Anica“, a u sportskoj dvorani sela priredit će se cjelodnevni program koji će biti u znaku nogometa.

Da su naši Hrvati veliki vjernici, da poklanjaju posebnu pozornost svojim crkvama i brinu se o njihovu stanju, pokazuju i dva najnovija primjera. Naime, početkom proljeća počinju radovi na dvije crkve, u Križevcima i Potonji. Planira se unutrašnja obnova spomenutih crkvenih zdanja.

Mala statistika iz prošle godine

U Martincima je lani bilo jedno vjenčanje, krstilo se sedmero djece. U Lukovišću je kršteno osmero djece, u Brlobašu, Novom Selu i Potonji po jedno dijete. U Martincima je bilo 26, u Lukovišću 15 krizmanika. U Martincima je bilo 13, u Lukovišću deset prvopričesnika. Dva vjenčanja bilo je u Lukovišću. U Martincima je umrlo 14, u Križevcima i Potonji po dvije, u Lukovišću devet, u, u Novom Selu i Brlobašu po četiri osobe. Ovi nam podaci kazuju kakva je demografska slika u našim hrvatskim naseljima, malo ih se rađa i krsti, a mnogo stanovnika umire.

Vjeronauk u Martincima i Lukovišću

pohađa 46 djece koji pohađaju dječji vrtić, te 176 osnovnoškolaca i 12 srednjoškolaca. Ovi nam podaci kazuju da još uvijek imamo razmjerno lijep broj djece u našim hrvatskim naseljima u Podravini.

Zima u Križevcima

Križevački načelnik Jenő Brezovics u županijskom listu Új Dunántúli Napló kaže: „Već mađarski odgovaraju“. U ovome malom podravskom naselju, čija je mjesna samouprava ujedno i hrvatska manjinska, živi nešto više od 170 duša. Križevci spadaju pod martinačko bilježništvo kao i katolički vjernici koj pripadaju martinačkoj župi i svećeniku Norbertu Nagyju. Danas u selu živi 27 stanovnika mlađih od 18 te 46 stanovnika starijih od 60 godina. Naši mladi na žalost sve manje govore materinskim jezikom, odgovaraju nam na mađarskom, kaže križevački načelnik za županijski list. Tako i materinski jezik i kultura dolaze u opasnost. Križevci su jedan od otoka hrvatskog postojanja u Mađarskoj, ističe križevački načelnik. Teško se dolazilo do Križevaca, nedjeljom autobus ne dolazi u selo, a i veza, odnosno cesta s Martincima je samo jedan trak i u lošem je stanju. Autobusi i ne prometuju po njoj. Križevcima pripadaju i Drvljanci koji su, kako u šali kaže križevački načelnik, poznatiji od Križevaca. Iz Križevaca se ne može izravno doći do Drvljanaca, tek preko Starina i Martinaca, i to biciklističkom stazom. Unatoč svemu Križevčani žele u Drvljancima obnoviti zvonik, i to do blagdana i hodočasnog dana Presvetog Srca Isusova, žele da što više naših Hrvata hodočaste u Drvljance. A sve to i u nadi kako će baš kod Drvljanaca na Dravi opet biti prijelaz na drugu obalu. Radi se na obnovi doma kulture u naselju gdje bi se okupljali i stari i mladi, uređena je klupska prostorija, knjižnica, liječnička ordinacija, a žele uskoro početi radove i na obnovi unutrašnjosti seoske crkve. - gregeš -

Djeca u martinačkom vrtiću
Foto: Ema Solga

I policajci uče hrvatski

Dobro je naučiti hrvatski

Hrvatska samouprava grada Sigeta pokrenula je tečaj hrvatskoga jezika za postizanje osnovnoga stupnja. Vođenje tečaja ponudeno je profesorici Ani Pritišanac, koja je završila povijest i ruski jezik. Ona je ponudu smatrala izazovom iako se na početku pribojavala jer nema spremu iz hrvatskoga, međutim, godinama je živjela u Hrvatskoj, pa se najzad prihvatila posla.

Nedavno su njezini tečajci obavili i pismeni ispit iz osnovnog stupnja, a rezultati su im više nego ohrabrujući, pa im daju daljnji poticaj za polaganje jezičnog ispita srednjega stupnja. Profesorica Pritišanac ističe da su polaznici tečaja jako vrijedni, zahtjevni, svjesno se pripremaju od sata do sata predma na radnim mjestima imaju pune ruke posla, te da se ona prema njima odnosi kao prema svojim prijateljima. Tečaj je potrajao dva puta osam mjeseci intenzivnog učenja, s ljetnim predahom od nekoliko mjeseci.

Jedan od polaznika je i József János Dani, glavni djelatnik Ureda za izdavanje isprava u Sigetu.

Što vas je ponukalo da upišete tečaj hrvatskoga jezika?

– Moji pretci. Naša je obiteljska loza hrvatskog podrijetla. Naime, riječ je o Gregorićima koji su prešli Dravu i nastanili se u Zadoru, zapravo, bio je to moj djed Ivan Gregorić. Dakle, jezik nas povezuje s onim mojim rođacima koji su ostali u Hrvatskoj. Moj je djed pomadario svoje prezime na Gálosi. Djed nam se 30-ih godina prošlog stoljeća preselio, vjerojatno zbog loših gospodarskih prilika. Ovdje se i oženio, što je mogao ako promijeni svoje prezime. On me je nagovorio da za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj posjetim svoju rodbinu u Moslavini, Osijeku. Naša jedna druga obiteljska grana živi u Chicagu. Oni su Čordaši, ima ih i u Frankfurtu. Znači, rodbina nam je razgranata, a hrvatski jezik bi bio taj koji nas povezuje i spaja. Doznao sam da i bivši ministar dr. Franjo Gregorić potječe iz ove naše obitelji u Molvama.

Kako ste uspjeli usvojiti hrvatski jezik?

– To jedino mogu zahvali profesorici Ani Pritišanac. Jednom, za vrijeme dogovaranja i razgovora u Hrvatskoj samoupravi izrazili smo želju da bi bilo jako dobro naučiti hrvatski. I zbog samih Zrinskih, a ne u zadnjem redu da su nekoć u Sigetu živjeli i bošnjački Hrvati. Dakle, polazeći od toga, smatrali smo poželj-

nim naučiti hrvatski jezik. Na samom početku bilo nas je 30-ak polaznika tečaja, a na kraju ostalo nas je šest-sedam osoba koje idu dalje. Imamo raznih profesija: od policajca, odgajateljice do ekonomista i trgovačkog putnika ... Znači, iz svih raznih struka se sastajemo i učimo. Imamo stoga dobro uvježbanu ekipu.

Dakle, učite hrvatski zato što imate hrvatske korijene, jer smo susjedi?

– No ne u zadnjem redu jer je to korisna okolica. Međutim, nemojmo gubiti iz vida da svaki čovjek vrijedi toliko koliko jezika zna i govori!

Koji će biti sljedeći korak?

– Pokušat ćemo položiti i srednji stupanj. Učenje se nikada ne smije obustaviti! Naša je skupina na pismenom ispitu ostvarila rezultat od 80-90%, ima tko i više.

S kakvim se pomagalicama služite?

– Rabimo udžbenike i čitamo dnevni tisak koji nam nabavlja gospođa Ana.

Pratite li programe Hrvatske televizije?

– Svakako, jer i glas treba stići do nas. Ovo nam sve pomaže.

Dva gradonačelnička ureda u Slatini i u Sigetu unazad već više godina gaje uspješnu prijateljsku suradnju.

– Mi smo već u dva navrata bili u Hrvatskoj. Prvi je susret ostvaren privatnom inicijativom, dokle je drugi u svezi sa sudjelovanjem na službenim svečanostima, a koji je imao svrhu pojačati vezu između dva ureda. Ove su veze jako jake. Iz njih je iskršlo da želimo upoznati i okolice zbratimljenoga grada te nam je jednom prigodom put vodio u Voćin gdje smo razgledali ruševine razorene katoličke crkve, što nas je i zaprepastilo, naime, srpska strana napustivši ovo područje, ostavila je za sobom golem pustoš.

Dočuo sam da je crkva ponovno izgrađena.

– Doista, izgradnja je pri kraju, a već je na Božić održana u njoj sveta misa.

Planovi, snovi?

– Što prije otputovati u Hrvatsku u sastavu ekipe od 12-18 osoba, što će prethodno biti i dogovoreno i usklađeno. Svatko će od nas na put povesti nekog od svojih prijatelja ili znanaca. Tako smo bili na Pagu, u Zagrebu, divili se čuvenoj Katedrali, stigli na predivna Plitvička jezera. Išli smo u Čakovec, što je već posebna priča, gdje nam je bio vodič profesor Zvonimir Bartolić. On nam je na izložbi iz prošlosti predočio veličinu obitelji Zrinskih.

Uzajamni i naizmjenični posjeti?

– U okviru službenih kontakata trebaju nam još doći prijatelji iz Slatine, pa ćemo uskoro stići donde da ćemo ih sami pozvati, budemo li prethodno uspjeli organizirati

udругu kao što je njihov Ogranak Matice hrvatske u Slatini.

Što vas je poticalo na učenje hrvatskog jezika; ima li praktične koristi od njegova znanja – pitamo gospođu Juditu Bencze, satnika, inspektora Kriminološkog odjela, zamjenika šefa Pododjela za istragu.

– Baka mojeg muža rodom je iz Hrvatske, dabome, i moja svekrva je tamo rođena. Kraj granice nam živi rodbina. S jedne strane, želim ih ugodno iznenaditi, naime, ne znaju da učim hrvatski, s druge strane pak, hrvatski slični na ruski, a meni je on onovremeno išao dobro. Stoga biva da mijesam riječi.

Ali rodove ne?!

– Gramatički dio mi je jasan, i rodovi ... Razmjerno je teža gramatika, osim toga glede mog zapošljavanja vjerojatno će mi biti potreban. Dosada smo za prevođenje redovito zamolili gospođu Pritišanac. Međutim, ni izbliza nismo još na toj razini, odnosno, ja nisam toliko spremna da bih mogla prevoditi, ali prije ili poslije imam ću od znanja hrvatskog i neku korist.

Gdje bi to došlo do izražaja?

– U ovašnjoj policijskoj postaji jer sve je više osoba koje trpe kakvu štetu, pa je potrebno znanje hrvatskog jezika. A imam posve nov cilj, naime, nedavno je potpisan ugovor s hrvatskim ministrom unutrašnjih poslova, prema kojemu za vrijeme ljeta kane s mađarskom stranom zamijeniti policajce. Bude li mi se pružila prilika, želim otputovati u Hrvatsku, a što bi bilo istovremeno i intenzivno učenje jezika te i prava prigoda za usvajanje hrvatskoga.

Sasma sigurno. No kako učite hrvatski, s kojim se pomagalicama služite?

– U biti udžbenik za osnovni stupanj je po mome mišljenju korektan i savršeno sastavljen. Iz njega se dalo lako učiti. Riječi pak neizbježno valja memorizirati. S približavanjem i polaganjem ispita rekla sam da gramatički dio nikada ne ću naučiti, ali kada sam bila primorana, sjela sam i ugrijala stolac, te sam sve lijepo uvježbala. Sada je jedino upitna moja marljivost. Ide mi gramatika pa bi valjalo ponovno sjesti i nabubati riječi. Udžbenik za srednji stupanj sastavila je Judita Škrapić. Na žalost, on sadrži samo polovicu nužnoga gradiva. Drugi tom još nije tiskan.

Pretpostavljam da se u vašim primanjima javlja neki dodatak.

– Položila sam samo usmeni, za koji primam jezični dodatak od 10%, a nakon već položenoga pismenog ispita dobit ću dodatno još 5% svojih primanja.

Duro Franković

SIGET – Posjet izaslanstva iz Čakovca gradu Sigetu predviđa se za kraj siječnja, pa će voditelj „Zrinske garde“ Zlatko Bacinger, rukovoditelj Odjela za komunikaciju Međimurske županije, posjetiti gradonačelnički ured, gdje će voditi prijateljske dogovore s gradonačelnikom Józsefom Pajzsem. Naime, zajednički je interes dvaju gradova da se u Sigetu predstojeći jubilej dostojno proslavi, prisjetivši se pritom na povijesne događaje i junaštvo Nikole Šubića Zrinskog te njegovih hrvatskih i mađarskih vitezova. Uz podršku hrvatskih partnera, za vrijeme proslave u rujnu, predviđena je izvedba opere Ivana pleminitog Zajca „Nikola Šubić Zrinski“.

MOHAČ – Europska unija osigurala je sredstva u iznosu 2,5 milijuna eura za gradnju pograničnoga pristaništa na obali Dunava u Mohaču. Radovi su trebali otpočeti prije dvije godine, ali zbog manjka sredstava to se nije ostvarilo. U pristaništu će bit postavljene podjednako carinska i granična služba, te ostale koje zadovoljavaju zahtjevima i propisima Šengenskoga sporazuma. Nezaposlenost u Mohaču visoka je, dvadesetak posto stanovništva nezaposleno je, no predajom novoga pristaništa doći će do porasta poduzetništava i povećanja zaposlenih u gradu.

DEBRECIN – U uređivanju glasovitoga mađarskog etnološkog časopisa *Ethnographia* prof. dr. Eleka Barthe uskoro izlazi novi broj narečenog časopisa. U njem će bit tiskana i podulja studija Đure Frankovića – dr. Ljubinka Radenkovića o demonskom djetetu (u Podravini zvano *podvršće*, u bunjevačkih Hrvata *podmeče* i *podmiče*, kod bošnjačkih Hrvata *podmječe*), dakako, poznato i rašireno u slavenskih, germanskih i ugrofinskih naroda i dr. Autori prgotovljavaju zajedničke studije i o drugim mitološkim bićima, kao što je i „vodenjak“ u slavenskih i ugrofinskih naroda.

Valja pripomenuti da u takvu znanstvenu širinu i dubinu istraživači još nisu ulazili.

Gradišćanski obračun za 2005. ljetu

Na pragu Novoga ljeta i podsvisno gledamo najzad, mirimo livo i pravo što su nek donesli, odnesli projući miseci, čim su nas razveselili ili uprav rasturobili. Za takozvani obračun služi i ov izvješćaj što će nam još jednoč osvitliti najznačajnije zgoditke, točke gradišćanskoga žitka u 2005. ljetu.

Pjevački zbor u Bika

Minulo ljetu bilo je bogato po uspješni priredba, med njimi su prez sumlje najpiskaniji bili: županijsko spravišće hrvatskih zborov u Petrovom Selu, PETNO (pop-rok-folk festival) takaj u spomenutom naselju, večdnevni hrvatski susreti u Šopronu, Bizonji, Bika, Kemlji, Kisegu, festival *Pranje zlata* (u Szigetközü) u Kemlji, RE-PRITA – omladinski tabor u Prisiški, Croatiada – zemaljski susret dičjih kazalištarcev u Koljnofu, kot i Državni hrvatski dan u Šopronu. Bezbrojna su bila putovanja naših folklornih grup u Hrvatsku, Austriju, Slovačku, a prik toga su sklopljena nova prijateljstva, polag toga da naša sela jako čuvaju i postojeće privatne i službene veze. Hrvatske Šice, jedno od najmanjih naselj u Gradišću, stupilo je u kontakt s hrvatskim selom Kupljenski Hruševac. Šopronu jur poluslužbeno pripada grad Našice prik skupnih plemićev Pejačevićevih. Koljnofska škola Mihovila Nakovića prvi put je pogostila učenike iz Topuskoga. Petroviski kazalištarci su stekli novo poznanstvo s igrokazači Hrvatskoga pjevačkoga društva iz Donje Zeline. Bizonja je prvi put primila goste iz Hrvatske, i računa na dugoročno prijateljstvo sa Šenkovcem kraj Zagreba, a Židanci su u Mrkopljanima našli nove partnere, pajtaše. Umok je pak potpisao povelju o suradnji s hrvatskom općinom Brdovec. U 2005. ljetu mnogo je bilo i jubilejev. Na Undi smo svečevali 15. obljetnicu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, kot i 15-ljetno djelovanje Bizonjskoga ter Koljnofska hrvatskoga društva. Na 475. obljetnicu doseljenja Gradišćanskih Hrvatov smo se spomenuli u Hrvatski Šica. U Kemlji je posvećen obnovljeni grobni spomenik

Mate Meršića Miloradića, na 155. obljetnicu njegovoga rođenja. Dostojno je proslavljeno 30-ljetno tamburaško djelovanje u Koljnofu, kot i prvo desetljeće postojanja prisičkoga kulturnoga društva *Zviranjak* ter uprav tako i deset ljet sambotelskoga zbora *Djurdjice*. Svoj deseti rodjendan je doživilo i školsko naticanje u lipom govorenju, na spomin koljnofska školnika Mihovila Nakovića. Deset ljet školskoga partnerstva su proslavili Koljnofci s buševečkom školom, a Petrovišćani 20 ljet školske suradnje s obrazovnom ustanovom u Donjoj Zelini.

Što je sve ova regija dobila u prošlom ljetu? Petrovisku diču knjigu sa CD-pločom „Govori glasno!“, drugi nosač zvuka koljnofskih tamburašev, a i DVD s koljnofskim diozimateljtvom u dokumentarnom filmu *Vino na Poljanci* kot i DVD sa snimkom undanskoga društva Veseli Gradišćanci u jurskoj katedrali, a i CD-prvijenac petroviskoga zabavnoga benda Timar-trio. Na gradišćanski pozornica vidili smo dvi predstave, petroviskoga teatra pod naslovom *Razočaranja* i od židanskih kazalištarcev *Čarli u kaosu*. Posvećen je konačno hrvatski grobni natpis Mihovilu Nakoviću u Koljnofu, kot i spomen-ploča Ivanu Mažuraniću u Sambotelu. Završena je obnova bizonjske crikve, petroviskoga farofa, undanske mrtvačnice, koljnofska Seoskoga stana. Otkriveno je talentirano pero Inge Klemenšić u prozi na Linaku. Skupa smo se mogli veseliti djelom slikara židanskoga Jakoba Kumanovića, koljnofska Balaža Völgyija i Miška Gludovca ter i petroviskoga drivorezbara Ferenc Hogye. Gizdavi smo na četarske jačkarice (Čila Horvat i Anetka Poljak) ke su pobijedile na malom Brod-festu u Petocrikvi.

U Petrovom Selu skupa su zajačili svi hrvatski zbori Željezne županije

Koljnofsko-buševečka školska suradnja lani je svečevala prvih deset ljet

Dr. Karlo Gadanji je ponovo izabran za rektora Visoke škole u Sambotelu, dostali smo i parlamentarnoga zastupnika Koljnofca Mate Firtla. Pred javnošću burno su se predstavili i velikom ovacijom primljeni nedavno utemeljen novi koljnofski tamburaški sastav *Goranci*, židanski zabavni bend *Mlada generacija*, kemljanski folkloriši *Konoplje*, kot i undanski jačkarni zbor. U Plajgoru je otvoren Hrvatski narodni muzej *Koreni* s ostavšćinom školnika Lajoša Brigovića, ganula se je hrvatska dopunska škola u Kisegu i u Petrovom Selu je osnovan Klub čuvarov seoskih običaja, a ima ju svoje društvo i koljnofska mladina. U ubrzanom tempu ide gradnja Hrvatskoga crikvenoga muzeja u Prisiki, koji pod plašćem Državne hrvatske samouprave očekuje svoje otvaranje u ljeti. Mirno i uspješno su se odvijali tradicionalni tabori: koljnofski čitalački i tamburaški, četarski regionalni čitalački, židanski vjerski tabor Peruške Marije kot i Državni tabor tamburašev i plesačev u Šopronu. Na popisu uspjeha moremo s velikimi slovami napisati ime Štefana Kolosara kot i njegovih folklorišev *Veseli Gradišćanci* ki su minulo ljetu mogli prikzeti zlatnu diplomu Hrvatskoga sabora, a isto tako smo gratulirali

zlatnoj državnoj kvalifikaciji umočkim tamburašem.

Uz to, prošlo ljetu nij nam zašparalo ni žalost ni bol. Preminuli su nam bizonjski pjesnik, pisatelj i pripovjedač Jive Behon, petroviska peljačica čuvarnice Anica Milišić-Horvat, a neizmerno tužno smo zbogomdali i u svojoj mladosti naglo zgubljenju prisičkoj folklorišici Nikoleti Kirchknopf.

Gusti su bili politički, kot i znanstveni posjeti Gradišću. Dovoljno je ovde misliti na kiseški i židanski pohod ministra Ureda premijera Pétera Kissa, posjeta državnoga tajnika RH dr. Nevija Šetića Sambotelu, šopronskoga susreta hrvatskoga i ugarskoga predsjednika Stjepana Mesića i László Sólóyoma. Dubrovački biskup dr. Želimir Puljić je celebrirao hrvatsku mašu na jurskom shodišću Gradišćanskih Hrvatov, a Ured za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj s vlašćimi djelači je doputovao na poluslužbeni izlet u Petrovo Selo. Kod nas su turneju imali austrijski hrvatski folkloriši *Kolo-Slavuj*, a predstavili su se u pojedini naši seli i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, kot i Panonski institut iz Pínkovca.

-Timea Horvat-

Židanci su dostali prijatelje u Mrkoplju

BUDIMPEŠTA – Priznati etnolog i skupljač folklor dr. Ernest Eperjessy godinama istražuje život služinčadi na pustarama u Želicu, u Šomođu i Baranji, među kojima je bilo i Hrvata, iako razmjerno u manjem broju, pa su bile poznate i ove obitelji: Vučić, Vušić, Golobić, Haramirić, Božičović, Božović, Taković, Guzmić, Jušić i čuveni rezbar Bošković. Autorova će istraživanja koncem ožujka ugledati svjetlo dana na mađarskom jeziku *Narod na pustarama u Želicu*. U tom je izdanju opisan način života, običaji, socijalizacija služinčadi, na 600-ak stranica. Ova će se knjiga s pravom moći smatrati životnim djelom zaslužnog etnologa dr. Eperjessyja. Fond za kulturu autoru je dao potporu u iznosu 800 tisuća forinti, što nije dostatno za podmirivanje tiskarskih troškova, stoga će manjak od 1.200.000 forinti trebati podmiriti sam istraživač.

BUDIMPEŠTA – PEČUH – Unazad već više godina u Pečuhu se održavaju konferencije o Romima. Znanstveni radovi istraživača romske problematike, tj. njihove prošlosti i folklor tiskani su na mađarskom jeziku, među njima i dvije studije Đure Frankovića. Promocija časopisa bit će održana 25. siječnja u 14. sati u Mađarskome državnom arhivu u Budimpešti. Urednik je povjesničar dr. Attila Márfi.

BUDIMPEŠTA – Marija Gregeš pripremila je uzbudljivu i vrlo intimnu zbirku stihova za čije se izdanje traže sponzori. Njezine pjesme govore o ljubavi prema majci, pa su pisane i na santovačkoj ikavici, neke su pak ispejvane na podravskome zavičajnom govoru njezina oca, usto i na hrvatskome primorskom idiomu. Zbirka obuhvaća i druge tematske krugove, refleksije, te odlučni kritički stav prema suvremenim društvenim odnosima.

SIGET – Na pomolu je utemeljenje nove civilne udruge „Hrvatski klub Nikola Šubić Zrinski“, čiji osnutak zagovaraju mještani, tamošnji Hrvati i Mađari. Osnivačka se sjednica predviđa sredinom ožujka. U gradu Sigetu djeluje udruga „Krug prijatelja tvrđave“ koja uspješno surađuje s „Ogrankom Matice hrvatske u Slatini“. Cilj je udruge gajeenje i jačanje tradicije o Zrinscima te pripremanje i provedba svečanosti prigodom 440. obljetnice bitke pod Sigetom.

Hrvatski ljetopis

„Na brzu ruku skupljeni skup”

Prelistavam zbornik *Znanstveni spomen-skup o Katančiću* (Budimpešta, 30. IX. 1995. g.) u kojem urednik dr. Ivan Mokuter u uvodu navodi: „... mnogo je upadljivija okolnost da inicijativa za njegovu provedbu nije potekla – kako što je to inače uobičajeno – od neke znanstvene ustanove, odnosno fakulteta ili visoke škole, nego od jednog organa novouvedenoga manjinskog samoupravljanja u Mađarskoj, konkretno: Hrvatske manjinske samouprave za II. okrug Budimpešte, koja u svojstvu autonomnoga tijela djeluje u okviru opće lokalne samouprave spomenutoga gradskog okruga.”

Navedeno priopćujem radi toga da ukažem na početne korake idejnog osmišljavanja jednog veoma bitnog i hvalevrijednoga znanstvenog pothvata koji bilježi već desetljeću prošlost.

Što se budimpeštanskih znanstvenih skupova tiče, njihov su glavni organizatori od 1997. do 2000. g. bila Hrvatska samouprava grada Budimpešte i Hrvatska samouprava II. okruga. Godine 2001. priključila se i Hrvatska samouprava XIV. okruga, a 2003. Katedra za slavističku filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta „Loránd Eötvös” u Budimpešti. Dosadašnji naslovi objavljenih zbornika radova, osim već navedenoga, jesu: *Hrvati u Budimu i Pešti* (Budimpešta, 2001., Croatica); *Hrvatski književni jezik* (Budimpešta, 2003., Croatica) i *Na brzu ruku skupljeni skup* (Budimpešta, 2005., Croatica).

Svi dosadašnji znanstveni skupovi na visokoj su razini udovoljili svojoj temeljnoj svrsi i zadaći „... o bogatoj kulturnoj, povijesnoj, književnoj, jezičnoj baštini Hrvata, o i višestoljetnim duhovnim vezama Hrvata i Mađara te o političkom i kulturnom značaju povijesnih mađarskih gradova Budima i Pešte u razvoju hrvatske književnosti, jezika i kulture, doprinosu hrvatskog naroda mađarskoj civilizaciji”.

Narečeni zbornik obuhvaća bogatu građu koju su prikazali poznati znanstvenici, kroatisti i profesori iz naše zemlje, te iz Hrvatske i Vojvodine, i to István Nyomárkay: *Milan Rešetar i Oszkár Asbóth*, Janusz Banczerowski: *Problemi jezične komunikacije u današnjem svijetu*, István Lőkös: *Političke i beletrističke ambivalencije jednog književnog puta* (Ksaver Šandor Gjalski), Petar Milošević: *Šoljan i Esterházy. Negativ i inverzija odnosno dekonstrukcija i parodija proizvodnog romana*, Zoltán Virág:

Enciklopedist azura (Ottó Tolnai), Stjepan Lukač: *Dvije „dvojezične” pjesme protovizualnoga Ladislausa Simandija (1655. – 1715.)*, Bernadeta Zadrović: *Nadimci u gradišćanskohrvatskom naselju Undi*, Živko Gorjanac: *Germanizmu u santovačkome šokačkom govoru*, Janja Prodan: *Neobjavljena pisma Pere Mandića*, Stjepan Blažetin: *Deset godina Hrvatskoga kalendara (1990. – 2000.)*, Dinko Šokčević: *Mađarski odjek narodnog pokreta godine 1903. u Hrvatskoj*, István Víg: *Kroatizmi u četverojezičnom rječniku Hieronyma Megisera iz 1592. g.*, Tomislav Krekić: *Bunjevački udžbenici s kraja 19. stoljeća*, Ernest Barić: *Hrvatske (jezične) relacije Mártona Hoblika*.

Od sudionika iz inozemstva u zborniku nalazimo predavanje Krešimira Nemeca: *Hrvatska književnost devedesetih*, Marka Samarđžije: *O hrvatskoj štokavskoj dijalektalnoj književnosti*, Ante Sekulić: *Naš dragi Matoš*, Branka Brlenić-Vujić: *Slamnikov ludizam*, Ivana Franić: *Problem tzv. malih jezika na primjeru hrvatskoga*, Irena Vodopija: *„Mali jezici” u obrazovnom sustavu*, Branka Tafra: *Europska integracija i hrvatski jezi*, Ljiljana Kolenić: *Tuđice u žargonskim frazemima*, Marija Znika: *Imeničke kategorije brojivost i određenost i njihov izraz u hrvatskom jeziku*, Mijo Lončarić: *Jezikoslovni aspekt zapisa usmene književnosti iz Pomurja*, Đuro Blažeka: *Odnos govora pomurskih Hrvata prema međimurskom dijalektu*, Anđela Frančić: *Hungarizmi u međimurskim prezimenima*, Stipe Botica: *Mediteransko obilježje hrvatskih usmenih lirskih pjesama*, Hrvojka Mihanović-Salopek: *Doprinos Đure Arnolda hrvatskoj crkvenoj poeziji*, Sanja Vulić: *Jezik i književno djelo Tomislava Žigmanova*, Adela Ptičar i Nada Vajs: *Značenje prvi hrvatskih pravopisa*.

Zbornik od tridesetak radova izlagača ponovni je znatan doprinos još boljem sagledavanju i upoznavanju bogate duhovne baštine Hrvata u pogledu jezičnih, književnih uzajamnostima s drugim narodima.

Urednik naslova dr. Stjepan Lukač – u spomen pokojnomu hrvatskom pjesniku Ivanu Slamnigu – znanstvenim uradcima dodao je pet autorovih pjesama, među njima i jednu koja ga je, pretpostavljamo, inspirirala i za sam naslov osmoga skupa, a to je „Na brzu ruku skupljeno društvanje”.

Marko Dekić

BUDIMPEŠTA – Najnoviji broj časopisa *Barátság* iz pera Đure Frankovića donosi i više napisa, uostalom i o kultu ugarskih svetaca – sv. Stepana i sv. Ladislava – u tradiciji Hrvata te uradak o kazališnim vezama 1940. godine između Pečuha i Osijeka, u zrcalu tadašnjeg tiska. Međutim, valja reći da su ta dva sveta ugarsko-hrvatska kralja u Hrvatskoj, jednako tako i u tradiciji Hrvata u Mađarskoj, zauzela svoje određeno i zaslužno mjesto. No osvrćući se na kazališne veze Pečuha i Osijeka, uočljivo je da su one u prvoj polovici 19. stoljeća bile jako žive, naime, kazalištarci su naizmjenično i uzastopce na njemačkom jeziku izveli i više predstava, gostujući kod svojih susjeda. Poslije stanovite stanke od preko sto godina kazališne veze ponovno su, iako zakratko, živnule za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Nakon nove i neprekinute suradnje te nastupa doći će poslije 1960-ih godina kada se Pečuh i Osijek zbratimio. U časopisu *Barátság* redovito se javlja i prevoditeljica Manda Radnić, rodom iz Tukulje, koja i ovom zgodom vodi zanimljiv razgovor sa Svetlom Kjosovom, prevoditeljicom s mađarskog na bugarski jezik.

Trenutak za pjesmu

M. Dekić Bodoljaš

Stojimo na obližnjem ...

Stojimo na obližnjem gradskome trgu sa svojom suputnicom, i dok promatramo bezbrojnost žaruljica na nebeskome svodu čekajući trenutak kada će pokoja naglo iščeznuti, sjetih se predaje koja kazuje da svako padanje zvijezde predskazuje minuće jednog ljudskoga bića.

(Budimpešta, 2005.)

Pučki pjesnik Matija Prodan iz Santova (1940. – 1989.)

Od mene nešto mlađega Matiju poznavao sam takoreći od njegova ranog djetinjstva, naime, njegovi roditelji, majka mu Tonka Gorjanac i „dada“ Mirko bili su u prijateljskom i radnom odnosu s našom obitelji; „sparivali su u jaram“ svoju i našu kravu za vrijeme ratarskih poslova, i dakako, kada je u ona oskudna vremena bilo mogućnosti, bač-Mirko pri klanju utovljenog nam krmčeta obavljao je i majstorstvo seoskoga „mesara“.

U našoj santovačkoj pučkoj školi Matija je slovio kao bolji učenik, a kao polaznik viših razreda mnogo je pomagao roditeljima. Budući da je u Nakrajselskom sokaku (Áron Gábor), prema Galvači, hvala Bogu, bilo podosta djece, pa i njegovih vršnjaka, bilo je prigode za neobuzdano igranje. Dakako, i mi, Bodoljaši, rado smo se pridružili „pajtašima“. Matija je, poput oca, bio strastven „pecaroš“, s njim sam podosta vremena prosjedio na obali Igala i napose Klade čekajući zamamni trzaj plovka.

Kako je „dite“, kako rekosmo, dobro učilo, njegovi su učitelji predložili roditeljima da nastavi školovanje u „našoj gimnaziji“ u Budimpešti. Pretpostavljamo da se daleko od rodnoga sela, voljenih roditelja i dragih prijatelja, već u đačkim klupama počeo baviti stihotvorstvom. Na žalost, zbog revolucionarnih događaja 1956. g., roditelji su sina vratili kući, gdje je kod seoskih majstora Mirka i Živka Bunčića izučio tesarski zanat. I kao momak bio je veoma veseo i uvijek spreman na šalu. Oženio se Anicom Mandić, rodila im se kći Marija. Okrutna ga je bolest u 49. godini života odnijela u nepovrat.

Nakon radnih svakodnevnica, kako mi jednom prišapnu, Matija se rado laćao pera i davao oduška svojoj osjećajnoj duši koja je žudila za stihovima. Premda se zna da je napisao čitav niz stihova, iza njega smo pronašli, na žalost, svega pet pjesama, od kojih ovdje priopćujemo jednu.

Voljio sam

Voljio sam jednu ružu,
Lipu baš ko krasan maj,
Mlogo put je divna ruža
Pala u moj zagrljaj.

Šaputala mi tajne svoje
Od kojih joj srce vene,
I da od seoskih momaka
Ona samo ljubi mene.

Gledo sam joj oči plave,
I sve joj povirovao,
Da ju neću iznevirit,
Časnu rič sam svoju dao.

Kada mi je sudba kleta
Povala u dalek svit,
Vrativši se rodnom pragu,
Uvenuli nađem cvit.

Gledam, brale, lažnu ružu,
Lipša je od svijuu, znaj,
Drugom medne usne daje,
Drugome svoj zagrljaj.

Iz povijesti hrvatskog tiska u Mađarskoj

Pisalo se prije ...

(Naš kalendar, 1956., 111. str.)

„Do sada smo bili ostavljeni, zaboravljeni, živi sahranjeni i izvan svijeta. Bili smo i gluhi i nijemi, jer niti smo mogli, a ni smjeli javno govoriti, a još manje pisati našim milim jezikom“ – pisalo je 21. travnja 1946. godine u uvodniku prvoga broja novina „Novi svet“ koji je prvi put izašao u Mađarskoj nakon Drugoga svjetskog rata. Prvi i nekoliko sljedećih brojeva toga glasila izašli su u Pečuhu kao „Organ Antifašističkog fronta južnih Slavena u Mađarskoj“. „Izdavanje mu nije bilo lako. U to vrijeme mađarski je društveni život razarala inflacija. Još jednom, bez obzira na to što je list i u prvom i u nekoliko sljedećih brojeva imao manje-više nedostataka kako po svom socijalnom tako i političkom radu, njegova djelatnost je bila po glavnim linijama dobra. Deset godina opstanka naših novina i kalendara stavlja velike zadatke pred redakciju, suradnike, dopisnike i sve prijatelje naše riječi i našega slova. Osvrćući se na desetogodišnjicu rada, naša je želja po pitanju tiska jedino ta da se on i dalje razvija kako po sadržaju i nakladi tako i po veličini i značaju. Čvrsta nam je vjera da će to tako biti i da će nam u tome pomoći ne samo partija i vlada, nego i svi oni koji su i do sada pomagali kulturni napredak svoga naroda, a posebno svi naši čitatelji.“

Nove predstave u Hrvatskom kazalištu, premijera Veseli četverokut

Početak veljače počinju probe u Hrvatskom kazalištu Pečuh. Stipanu Filakoviću povjerena je režija novoga komada koji nastaje na tekst poznatoga hrvatskog dramskog pisca Mire Gavranca. Radi se o „Veselom četverokutu“. Hrvatsko će kazalište, također u osvit ovogodišnjeg Uskrsa, ponovno staviti na scenu, obnoviti pasijsku igru Uskrsnuće koju je za Hrvatsko kazalište lani režirao Stipan Filaković.

STARIN – Uz potporu mjesne i hrvatske samouprave, u Starinu je 13. siječnja gostovalo Hrvatsko kazalište iz Pečuha s predstavom „Plava boja snijega“ nastalom na tekst Grigora Viteza. Vesela glumačka ekipa Hrvatskoga kazališta osvojila je najmlađe gledateljstvo Starina, djecu starinske škole koji su uživali u dobro poznatoj priči o kralju, dvorskoj ludi, princezi ...

Polaznici prvog učiteljskog tečaja u Pečuhu 1946. godine.
U prvome stojećem redu, slijeva peta, Marija Čepelsigeti Zorinac

DUBOŠEVICA – Glumci Hrvatskoga kazališta sa svojom najnovijom predstavom „Plava boja snijega“ 13. siječnja gostovali su u Duboševici u Republici Hrvatskoj. Hrvatsko kazalište redovito sa svojim premijernim predstavama nastupa u tom selu koje gaji prijateljske veze s Kukinjem.

ŠOPRON – Svake srijede na radiju Corvinus Šopron od 20 do 21 sata može se slušati emisija na hrvatskom jeziku, s nizom vijesti i zanimljivih priloga te hrvatskom glazbom. Prva pokusna emisija puštena je u eter 11. siječnja 2006. godine, a njezina je urednica i voditeljica Ildiko Bunjevac-Pajrić. Radijus slušanosti Corvinusa je 130 kilometara i može se slušati u svim gradišćanskohrvatskim naseljima u Mađarskoj i Austriji, i sve do Beča, kazao nam je poticatelj njezina pokretanja i sponzor dr. Franjo Pajrić, predsjednik šopronske Hrvatske samouprave, dodavši kako se planira i proširenje programa emitiranja ako se nabave dodatna novčana sredstva putem natječaja iz natječajnih fondova i od ORT-a

MOHAČ – Sve su naznake kako su mohački Hrvati zajedničkim zalaganjem i slogom Hrvatske samouprave i Šokačke čitaonice te drugih civilnih udruga Hrvata u tome gradu napokon na pragu rješavanja pitanja koje je neriješeno već desetljećima, i to ne samo u Mohaču, a to je redovita sveta misa na hrvatskom jeziku. Naime, Mohačani planiraju redovite svete mise na hrvatskom jeziku u franjevačkoj crkvi svetog Antuna svake posljednje nedjelje u mjesecu s početkom u 10.30 sati, uza sudjelovanje novoutemeljenoga Crkvenog zbora mohačkih Šokaca i s pomoću oca Augustina koji je odnedavno došao među njih te pokazuje svoje veselje i volju služiti svete mise i na hrvatskom jeziku na zahtjev mohačkih Šokaca. Još samo da se nabave potrebne crkvene knjige i molitvenici potrebni za bogoslužje, i može se krenuti – reče nam predsjednica mohačke Hrvatske samouprave Marija Barac Németh.

PEČUH – Kako je naš tjednik obavijestio glavni organizator programske djelatnosti Hrvatskoga kazališta i kulturni animator Ivo Grišnik, u Hrvatskom se kazalištu 24. siječnja s početkom u 17 sati održava sastanak s partnerima Hrvatskoga kazališta, među kojima su i hrvatske samouprave koje djeluju na području Baranje i Podravine. Cilj je sastanka promicanje aktivnosti Hrvatskoga kazališta u i upoznavanje pozvanih s produkcijom kako bi oni mogli odlučiti koje su to predstave Hrvatskoga kazališta koje su na njegovu godišnjem repertoaru i koje žele vidjeti u svojim naseljima, pa tako upoznati stanovništvo s djelatnošću Hrvatskoga kazališta i s njegovim najnovijim premijerama – sve to u sklopu programa gostovanja Hrvatskoga kazališta po hrvatskim naseljima u Mađarskoj

Pomurska bilanca

Završetak nečega uvijek znači i nov početak, ali ovaj drugi proizlazi iz prvoga. Nije naodmet možemo li zadovoljno započeti novo razdoblje zbog prijašnjih dobrih rezultata ili već krećemo sa zaostacima. Naravno, svaka godina donese i pozitivna i negativna događanja i za nas, Hrvate, ali ako se uspijemo malo prevagnuti na bolju stranu, već možemo biti zadovoljniji.

Karlo Gadanji, utemeljitelj zaklade za stipendiranje keresturskih učenika i učitelja

Godina 2005. u Pomurju donjela je napredak u životu mještana, naime, svaka se samouprava potrudila da se u svojoj trećoj godini mandata dokaže, a to proizlazi iz toga da se uloženi trud polako pokazuje. U nekim su naseljima obnovljeni novi objekti, pa čak i izgrađeni: u Petribi i u Pustari je predana obnovljena svlačionica športskoga kluba, u Sumartonu je podignut novi dom zdravlja, u Serdahelu je obnovljena kapelica, ured mjesne samouprave, započeta je obnova Fedakove kurije, predane su najsuvremenije informatičke učionice u keresturskoj i serdahelskoj osnovnoj školi. To su velika ulaganja za ta naselja, naime, u nekima je velik problem čak i održavanje ustanova. Keresturska mjesna samouprava sve se više približava ostvarenju mosta na Muri između Kerestura i Kotoribe. Protekle se godine uspješno natjecala i dobila potporu za izradu planova izvođenja radova. Sljedeći će korak već biti sama izgradnja.

U **odgojno-obrazovnim ustanovama** ni protekla godina nije bila povoljna. Broj učenika postupno pada, u nekima stagnira, pa su već na početku školske godine učinjeni prvi koraci racionalizacije. Sumartonska osnovna škola i dječji vrtić postali su područne ustanove serdahelske škole. U serdahelskome dječjem vrtiću skupine su spojene, pa se od jeseni radi s jednom. Potkraj godine fičehaska i keresturska samouprava potpisale su dokument o namjeri utemeljenja udruge svojih školskih ustanova.

U serdahelskoj osnovnoj školi ni od 2005./2006. školske godine nije pokrenuta dvojezična nastava iako joj je to HDS predložio kada i školama u Gradišću i Podravini.

Golem je napredak učinjen s petripskim školarcima. Od jeseni protekle godine osam učenika pohađa mlinaračku, a ne bečehelsku školu, pa tako mogu učiti i hrvatski jezik.

Protekle se godine nešto veći broj učenika

javio u naše dvojezične gimnazije, iz Serdahela i Kerestura ukupno šestero.

Pomurske školske ustanove dobro surađuju, tijekom cijele godine imaju regionalna natjecanja za nadarene učenike iz raznih predmeta, pjevanja hrvatskih pjesama, recitiranja stihova i proze. U lipnju se priređuje Susret pomurskih škola, u protekloj je godini on održan u Keresturu na kojem je bio gost pjevač Mirko Švenda Žiga.

U rujnu 2005. g. u keresturskoj osnovnoj školi na Dan Nikole Zrinskog učinjen je povijesni čin: dr. Karlo Gadanji, rektor sambotelske visoke škole utemeljio je zakladu za stipendiranje pet osoba. Prvi put je potpora dodijeljena učenicima Mati Nađu, Joži Abonjiju, Katici Medl i Timei Kos te učiteljici Iloni Virovec.

Nešto je teža komunikacija među vrtićima. Drugi put je u Fičehazu organiziran Susret pomurskih dječjih vrtića, na koji se odazvalo malo ustanova. Slično se dogodilo i u Keresturu, gdje je organizirano savjetovanje odgajateljica na čiji se poziv nije odazvala nijedna kolegica iz drugih naselja.

Na polju **vjerskog života** nije učinjen velik pomak. I ove godine u organizaciji keresturske i serdahelske manjinske samouprave ostvarena su hodočašća u Mariju Bistricu. Zahvaljujući kaniškoj Hrvatskoj manjinskoj samoupravi, u tom se gradu povremeno održavaju hrvatske mise (celebrira ih župnik iz Koprivnice). Također je njihova zasluga da se već treći put zaredom, 13. srpnja, na hodočasnome mjestu u Homokkomáráromu govori hrvatska misa. 2005. godine to mjesto posjetio je i varaždinski biskup Marko Culej.

Velike su nejednakosti u **kulturnom životu** pojedinih naselja. Sva naselja održavaju svoj dan; na proslavama se može naći podosta hrvatskog sadržaja, a i gostiju iz prijateljskih naselja. Kulturne skupine međusobno gostuju na tim priredbama. Kulturni je život najbogatiji u Kaniži i Sumartonu. U tome pomurskom gradu započela je djelovati i plesna skupina, na čelu s Lidijom Mikulan iz Donje Dubrave. Manjinska samouprava svake godine za škole organizira natjecanje „Tko zna više o Hrvatskoj“, Smotru pomurskih kulturnih grupa, Hrvatski dan, na njemu je ove godine gostovao KUD Mačkovec i održana su predavanja o pomurskim Hrvatima.

Sumarton je drugo mjesto gdje je kulturni život vrlo živ, u domu kulture svakog su dana probe raznih sekcija KUD-a. Priređuju se programi sukladno narodnim običajima, održavaju se tradicionalne priredbe: Hrvatski dan, Mar-

Skupina kaniške djece
na natjecanju
„Tko zna više
o Hrvatskoj”

tinje, Vinska cesta i dr. Ovoga je ljeta već peti put organiziran glazbeni tabor u kojem je bilo 40 sudionika, kolonija drvorezbara u kojem uvijek ima sudionika i iz Hrvatske.

Jedino društvo umirovljenika hrvatskih naselja registriralo se lani u Serdahelu. Društvo je već organiziralo razne programe: fašnik, izlet na Jadransko more, susret s drugim umirovljenicima. Od regionalnih priredaba treba istaknuti Dan mazanica u Mlinarcima i Festival gibanica, na kojima su se okupili ljudi iz obližnjih hrvatskih naselja. Letinjska Hrvatska manjinska samouprava i ove je godine priredila Pomurski randevu. Na Keresturskim danima svake se godine nađu regionalni programi, natječaj za djecu, festival karaoke i kulturne priredbe. Aktivnost Društva Horvata kre Mure, jedine hrvatske regionalne civilne organizacije, lani je splasnula. Osim Pomorskoga nogometnog kupa ništa nije priredilo, jedino je financijski potpomagalo razne regionalne programe. Najviše napretka u Pomurju možemo primijetiti na polju **suradnje preko granice** s mjestima iz Republike Hrvatske. To treba zahvaliti vjerojatno europskim izvorima za prekogranične projekte. Tu prvo mjesto zavređuje keresturska osnovna škola koja već drugu godinu surađuje s katoripskom školom. Lani je završen projekt „Mura nas spaja”, preko kojeg je postavljen zajednički scenski komad, učenje tamburice, skupni božićni program, sakupljanje starih fotografija, izleti. Nakon toga slijedio je projekt koji se nastavlja i u 2006. g., s naslovom „Tradicije u nas i onkraj granice”. U okviru toga nastavljaju se aktivnosti, uči se zajednički ples, pjevanje i sakupljaju se stari običaji. Inače, suradnja između dva naselja odvija se i među civilnim društvima naselja.

Studenti iz Zadra već su četvrti put bili gosti serdahelske škole, ovaj put ih je posjetio i pročelnik Robert Bacalja i raspravljalo se o razvijanju suradnje. Posredstvom manjinske

samouprave, Kaniža i Čakovec potpisali su ugovor o međusobnoj suradnji, preko nje pjevački je zbor prvi put gostovao na Međimurskom fašniku. Preko europskih projekata oživjele su veze i među srednjim školama tih gradova. Najširu suradnju ima Sumarton. Preko KUD-ova gostovanja povezani su s Kotoribom, Goričanom, Donjom Dubravom, Hodošanom, Pribislavcem, Donjim Kraljcem, Nedelišćem, Svetom Marijom, Novim Marofom, Ludbregom itd. Sumartinci su već treći put gostovali na Međimurskom fašniku. Svake su godine gosti Međimurskoga prošćenja u Zagrebu, imaju vrlo dobar odnos sa Zavičajnim društvom Međimuraca, ove je godine postavljena veza i s Međimurcima iz Ljubljane, tamburaši su pozvani u Sloveniju u Kobilje, plesači u Stare Jankovce.

Učinjeni su koraci suradnje i na gospodarskim poljima, pomurski su se pčelari više puta sreli s međimurskim i istarskim kolegama, organizirani su forumi zapošljavanja i gospodarstvenika. Objavljena su i neka **izdanja**, mjesni listovi u Keresturu, Sumartonu i Mlinarcima, u njima su se našli i razni napisi na hrvatskome jeziku, a u Keresturu je objavljen dvojezični kerestursko-kotoripski album „Mura nas spaja”, te na mađarskome jeziku knjiga Povijest sela Kerestura, izdanju koje je pridonio dr. Karlo Gadanji.

U 2005. g. dodijeljena su **priznanja** „Počasni građanin Serdahela” pjesnikinji i umirovljenoj ravnateljici Jolanki Tišler, preminulom pjesniku i učitelju Stipanu Blažetinu, te bivšem predsjedniku države Árpádu Gönczu. Isto priznanje Kerestur je uručio dr. Karlu Gadanji. Jelena Mihović Adam odlikovana je HDS-ovim priznanjem za odgojno-obrazovni rad, a Ladislav Penzeš odličjem Saveza Hrvata „Za osobit doprinos u društvenome životu”. Županijsko priznanje za društveni i kulturni rad dobili su: učitelj Stjepan Prosenjak i voditeljica doma kulture u Serdahelu Tünde Kuzma.

ANDZABEG – U organizaciji andzabeške Hrvatske samouprave, 21. siječnja u Andzabegu (Érd) priređuje se Racki bal, s početkom u 18.30 sati u Ulici Velencei na broju 29. Na balu će u svečanome programu otvaranja nastupiti KUD „Tanac” iz Pečuha, a svirat će Orkestar „Kolo” iz Tukulje.

KANIŽA – Kaniška Hrvatska manjinska samouprava za 2006. g. planira uspostaviti vezu s legradskim KUD-om. Tamburaški orkestar iz Leграда već je lani više puta pratio pjevački zbor na raznim nastupima, a ove će godine organizirati razne zajedničke programe i na jednoj i na drugoj strani granice, npr. gastronomski dan, kulturnu smotru. U proljeće će za pomurske škole prirediti natjecanje „Tko zna više o Hrvatskoj?”, a preko ljeta će organizirati etnografski tabor u Vlašićima.

ČAKOVEC – Dana 9. siječnja u Čakovcu je prvi put obilježen spomen-dan o od-cjepljenju Međimurja od mađarske države. Toga dana 1919. g. Međimurci su svečano proglasili svoje pravo na slobodu. Na svečanosti je varaždinski biskup mons. Marko Culej predvodio misu, a o povijesnom danu govorio je Vladimir Kašlan.

KANIŽA – Trgovačka srednja škola Györgya Thuryja uza svoje dosadašnje veze s hrvatskim ustanovama uspostavlja još jednu suradnju na športskom polju. Na 18. košarkaškom kupu osim opatijske Turističke srednje škole sudjelovao je i Košarkaški klub Zrinjevac iz Zagreba.

SUMARTON – KRIŽEVCI – Posredstvom sumartonskih vinogradara bečehelska i csörnyeföldska Udruuga vinogradara 10. siječnja posjetile su svoje kolege u Hrvatskoj radi organiziranja Vinske ceste. Prema dogovoru, 23-24. veljače pomurski će vinogradari obići podrume i vinograde blizu Križevaca i Varaždina.

OBLJETNICE – Prije 60 godina osnovan je Antifašistički front Slavena, prva slavenska organizacija u Mađarskoj nakon Drugoga svjetskog rata, a utemeljili su je Srbi i Slovaci u Batanji 18. veljače 1945. g. Ubrzo su im se pridružili bački i baranjski Hrvati te Slovenci u Željeznoj županiji. U svibnju 1946. u Baji je održan prvi kongres Antifašističkog fronta Slavena na kojem su se Hrvati, Srbi i Slovenci odvojili od Slovaka, te je utemeljen Antifašistički front južnih Slavena. Na drugom kongresu u Aljmašu 5. studenoga 1946. organizacija je dobila naziv Demokratski Savez južnih Slavena koji je pod tim imenom djelovao do društvene preobrazbe u Mađarskoj 1990. godine kada su utemeljene posebne organizacije Srba, Hrvata i Slovenaca.

O učeničkim ljetnim taborima na Pagu

Na poziv Ružice Kertes, predsjednice Odbora za kulturu, vjerska i društvena pitanja, mladež i šport, te Marije Petrič, predsjednice Odbora za odgoj i obrazovanje, uza sudjelovanje zamjenika predsjednika Hrvatske državne samouprave gosp. Stipana Karagića, 10. siječnja u budimpeštanskoj središnjici održana je zajednička sjednica usmjerena poglavito na jedini dnevni red: organiziranje učeničkih tabora u paškom Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj. Ravnatelj spomenutog objekta gosp. Ladislav Gujaš priopćio je svoj prijedlog, konkretnu ponudu za tri termina ljetnih učeničkih tabora, za djecu od 4. do 8. razreda te za srednjoškolce, i to: prvi turnus od 17. do 24. lipnja; drugi od 24. lipnja do 1. srpnja; treći (za srednjoškolce) od 11. do 18. srpnja, a četvrti namijenjen za seminar prosvjetnih djelatnika što ga je rezerviralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Boravak za sedam dana po učeniku – uz tri obroka dnevno i noćenje – iznosi 35 tisuća forinti. Prema hrvatskim propisima u jednom turniru može sudjelovati svega 84 učenika i 12 pratitelja, nastavnika. Sudionici učeničkih tabora troškove treba da snose sami. Uzet će se u obzir prioriteta onih sudionika koji su postigli izvanredne rezultate na natjecanjima iz hrvatskog jezika. Na temelju pismenih materijala, prijedloga bilo je riječi o broju učenika i nastavnika, animatora, i naših i onih iz Hrvatske, o programima usmjerenim na kreativnost u kazališnim, likovnim, narodopisnim, športskim, folklorno-glazbenim i tamburaškim radionicama. Sudionici sjednice usuglasili su stav glede potrebnih sredstava za taborske programe, konkretne tematske sadržaje te način traženja potpore od matične države, mjesnih hrvatskih samouprava, školskih ustanova i preko natječajja. Prihvaćen je prijedlog da predsjednice obaju odbora i ravnatelj paškog objekta za iduću sjednicu Skupštine razrade konkretan prijedlog u pogledu financijskog pitanja i programa uzevši u obzir i možebitne druge zamisli glede predavanja o našim hrvatskim skupinama, otoku Pagu i njegovoj okolini, povijesti matične nam domovine. Bude li potrebno, oba odbora radi usuglašavanja konkretnih prijedloga neka opet zasjednu neposredno prije Skupštine.

m. d.

Dušnočani se okupljaju na prelu

Po uzoru na nekadašnja kućna prela koja su u pokladno vrijeme okupljala naš narod uz ručni rad, razgovor i zabavu, u srijedu, 11. siječnja, u Dušniku su počela prela koja se priređuju svake večeri u mjesnom domu kulture, a trajat će do četvrtka, 19. siječnja. Prvi put obnovljena su stara prela, ali sa željom da ona postanu tradicijom.

– Odavno je običaj da se zimskih večeri u ovo doba godine žene okupljaju uz razgovor, pa smo s mojom kolegicom došli na zamisao, zašto se ne bismo okupili uz ručni rad, da napravimo prelo kao nekada. Kada smo to spomenuli načelniku sela, zamolivši ga da nam osigura jednu prostoriju, prihvatio je naš poticaj uz prijedlog da se okupljanje priredi u domu kulture, a da se za tu prigodu priredi svojevrsna izložba starih predmeta kako bi se dočaralo nekadašnje ozračje rackih prela. U tome nam je izašla ususret mjesna samouprava i načelnik sela. Tako smo se prvi put okupili u srijedu, 11. siječnja, a odaziv je bio iznad svih očekivanja – priča nam predsjednica Hrvatske samouprave Matija Mandić Góhér, jedna od glavnih organizatorica, i dodaje kako ih je svakim danom sve više i više.

Da je zanimanje uistinu veliko, mogli smo se uvjeriti i prigodom našega posjeta Dušniku u subotu, 14. siječnja, kada smo u velikoj dvorani doma kulture zatekli na okupu i mlade i starije naraštaje, koji su se zabavljali i družili. Kako je to svake večeri, za tkalačkim stanom, preslicom, šivaćim strojem prikazivala se izrada raznih rukotvorina, a djeca su se upoznavala pa i sama okušavala u ručnome radu. Bilo je tu dječje igre i plesa, a nekoliko starijih žena na licu mjesta pripremalo je starinska jela. Bilo je tu fanaka, listića, pogačica od krumpira, kokica, kuhanih kukuruza, zatim kuhanog vina i drugoga. Svatko je za sebe našao odgovarajuću zabavu. A kako saznajem, svaka večer obično završava pjesmom i veseljem.

Tako će biti i idućih večeri, sve do 19. siječnja, čime zabava ne prestaje, jer 21.

siječnja priređuje se i veliko Racko prelo na kojem će goste zabavljati tukuljski Orkestar Krunoslava Kiće Agatića „Zora“. Na prelu se okupljaju pripadnici mlađih naraštaja, a kao što je uobičajeno, na pokladni utorak priređuje se i zabava na kojoj se okupljaju stariji, žene obuku izvornu racku nošnju, peku kolače, pjeva se i veseli.

Tekst i slika:

S. Balatinac

„Biseri Drave“

Na Božićnom koncertu u Pečuhu

Godine 1993. Tibor Kedves, nastavnik iz Starina, uz pomoć nastavničkoga zbora, samouprave sela na čelu s Franjom Horvatom i roditelja utemeljio je Tamburaški orkestar „Biseri Drave“. Tijekom proteklih 12 godina umalo stotinjak tamburaša naučilo je svirati pod rukom Tibora Kedvesa. Sada se u Starinu radi u dvije skupine, velikoj i maloj skupini. Veliki orkestar „Biseri Drave“, njih 11, nedavno je nastupio i na Božićnom koncertu u Pečuhu i očarao svojim nastupom mnogobrojnu publiku. Pogotovo je uspješna bila solo pjevačica Orsolya Bite, učenica starinske škole. Za Orsolyu njezin nastavnik Tibor kaže: ona je Mađarica, ali veoma voli hrvatsku pjesmu, hrvatski jezik i kulturu, i jedna je od učenica starinske

škole koja vrlo dobro komunicira na hrvatskom jeziku. Repertoar Tamburaškog orkestra „Biseri Drave“ čine podravske melodije koje je Tibor dijelom sakupio iz sjećanja nekadašnjih članova poznatoga Ženskog pjevačkog zbora iz Starina, te ih prilagodio i napisao aranžmane za narečeni orkestar. U sadašnjemu velikom orkestru od 11 članova njih osmero i pjeva. Svi su oni učenici starinske škole, zaljubljenici u tamburu i hrvatsku pjesmu, koji jako rado dolaze na probe i odlaze na nastupe. I ovaj, peti, naraštaj tamburaša „Biseri Drave“ nastavlja tradiciju koja je započela u Starinu 1993. godine, tradiciju izvrsne tamburaške glazbe najmlađeg naraštaja Hrvata u Mađarskoj.

Zanimljivo

Šalabahter njemačka je riječ. To je papirić s bilješkama kao pomoć učniku kad rješava testove i pismene zadatke.

Kod prepisivanja mnogi se služe šalabahterima, to je najsigurnije jer se nikad ne zna je li ono što se prepisuje od druge osobe dobro napisano.

Učenici koji se koriste šalabahterima već točno znaju kako ga treba napraviti i kamo ga staviti. Najčešće se šalabahteri stavljaju u džep, na ruku, u pernicu, na klupu, i na bezbroj drugih mjesta.

Napraviti šalabahter, nije samo na neki papirić napisati gradivo i staviti ga na određeno mjesto, to bi bilo prelako. Tu nastupaju i učitelji. Svaki učitelj ima svoju tehniku kod pisanja testova! Kod nekih se moraju sve stvari staviti pod klupu, neki pak dopuštaju imati pernicu na klupi, a neki čak razmještaju učenike, pa se može desiti da moraju ostaviti šalabahter drugome. Ali ni to nije to. Prije negoli se počne pisati test, neki učitelji pregledavaju sve, od klupa pa sve do praznih papira za test, a neki ne pregledavaju ništa.

Kad učitelj pronađe šalabahter, na žalost slijedi kazna. Najčešće je to oduzimanje testa, oduzimanje šalabahtera, poništavanje odgovora, jedinica ili smanjenje ocjena. Kazne su primjerene prekršaju.

Zašto se koriste šalabahterom? Gradivo je preopširno, nemoguće je sve naučiti, neki se osjećaju sigurnijim jer često misle da kad su naučili, ipak neće znati zbog treme, ima takvih koji nemaju vremena naučiti gradivo jer uče polako, a ima i takvih koji neće učiti.

Ipak, tko napiše šalabahter, već je nešto učinio za svoju ocjenu, jer dok ispiše iz knjige ili bilježnice, nešto treba i naučiti, a da bi se snalazio u šalabahteru, treba proučiti što gdje je, pa je s tim još nešto naučio, a onda već samo malo treba da bi se potpuno naučio, pa možda nije ni vrijedno koristiti se njime.

☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺

Kod okulista

Liječnik: Koje je ovo slovo na ploči?
Pacijent: A gdje je ploča?

Deset zapovijedi

I što se dogodi ako prekršiš jednu od deset zapovijedi? – ispituje svećenik. Poslije kraćeg razmišljanja Pavao odgovara: Pa, onda ih ostaje još devet.

Semafor

Tijekom vožnje u tramvaju:
– Djede, zašto ova teta ima crveno obojene prste na nogama?
– Pa, da netko ne bi stao na njih!

Mjere

– Ivane, reci nam neku mjeru veću od metra.
– Metar i pol.

Siječanj

Siječanj, prezimec,
Pavlovščak, malobožičnjak,
Prvi je mjesec u godini,
I još puno imena ima,
Glavni su mu bijela boja,
Snijeg i ljuta zima.
Topla siječnja, narod kaže,
Neka nas Bog sačuva,
Hladan siječanj i snijeg
Usjeve nam čuva.
Uz Novu godinu,
Najsvetiji dan u siječnju
Tu su i Tri kralja,
Pa nam siječanj
I po njima upamtiti valja.

Mladen Kušec

Prelo u Baškutu

Već po dugogodišnjoj tradiciji, niz bačkih prela otvara se u Baškutu. Tako je bilo i u subotu, 14. siječnja, zahvaljujući Hrvatskoj manjinskoj samoupravi pod vodstvom predsjednika *Antuna Kulišića* i dugogodišnjoj glavnoj organizatorici *Terezi Zorić Pap* koja je nositeljica rada Bunjevačke kulturne udruge. Veliko bunjevačko prelo bilo je i ostalo najznačajnijim okupljanjem baškutskih Hrvata, a ponovno se okupio velik broj gostiju, prije svega iz okolnih naselja: Baje, Bačina, Dušnoka, Santova, Gare i drugih. Dvorana za kulturne priredbe ispunjena je do posljednjega mjesta, a prelo je uljepšano kulturnim

programom mohačkoga KUD-a „Zora” koji je izveo po jedan bunjevački, gradišćanski i pomurski ples. Za dobro raspoloženje ovaj put pobrinuo se TS „Orašje” iz Vršende, a zabava je potrajala do zore. Po riječima Antuna Kulišića, veliki odaziv gostiju u neku ruku rezultat je i redovitih plesanica koje se održavaju svakog utorka, a osim Baškućana dolaze im mnogi i iz okolnih naselja. Zasigurno uspješnosti prela pridonosi i to što je riječ o prvoj zabavi, pa je očito da su ljudi željni dobre zabave. Posebno su počašćeni dolaskom konzula savjetnika Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu *Vesne Njikoš Pečkaj*, a kako smo doznali u razgovoru s načelnikom sela, bilo je riječi i o povezivanju s jednim prijeteljskim naseljem u Hrvatskoj.

Tekst i slika: *S. Balatinac*

Javno saslušanje

O radu i planovima baćinskih Hrvata

Franjo Anišić s ponosom ističe da se na „rackoj misi” na drugi dan Božića okupilo čak 120-130 rackih vjernika, što je dokaz da i te kako postoji potreba za vjerskim sadržajima, napose hrvatskom misom koja okuplja starije naraštaje.

Hrvatska manjinska samouprava u Baćinu zaključila je uspješnu, 2005. godinu – reče nam uz ostalo predsjednik Samouprave *Franjo Anišić* povodom javnog saslušanja održanog lani 18. prosinca. Kako je naglasio, na saslušanju se okupilo 20-ak mještana, a bilo je riječi o lanjskom radu Samouprave i o planovima za 2006. godinu. Na sastanku je nazočio i donaćelnik sela *József Kozma* s dvojicom seoskih vijećnika. Prema tome Samouprava je ostvarila niz planiranih programa za koje je uz državnu potporu materijalna sredstva osigurala putem raznih natječaja. Od ukupno deset, čak je osam natječaja odobreno, čime je Samouprava osvojila dodatnih 400 tisuća forinta, najviše (pet) od Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, Hrvatske državne samouprave i Županijske zaklade, među njima već i za ovogodišnje programe. Budući da računaju s 500-600 tisuća forinti ostatka od prošle godine, u 2006. i uz manju državnu potporu (lani 714, a ove godine 653 tisuće forinti), Hrvatska će samouprava gospodariti s oko 1,3 milijuna forinti. I ove će godine organizirati već tradicionalne sadržaje, a to je Racko prelo, Županijski susret hrvatskih ribiča, Dan sela na Ivanje, Proštenje na Malu Gospu, a u suradnji s mjesnom školom, omladinskom plesnom skupinom i tamburašima Hrvatski dan, Tabor za djecu i mladež u Kulturno – prosvjetnom centru i odmaralištu „Zavičaj” na otoku Pagu, hodočašće u Međugorje i drugo koliko im to omogućuje proračunska sredstva. Među raznim pitanjima i prijedlozima bilo je riječi o problemima

hrvatske nastave i odgoja u mjesnom vrtiću i školi, što je ocijenio kao najvećim problemom rackih Hrvata posljednjih nekoliko godina. Međutim, kako je istaknuo *Franjo Anišić*, čini se da postoji politička volja kako bi se napokon riješilo da se hrvatski odgoj vrati u osnivačku povelju vrtića, a nastava hrvatskoga jezika prema pedagoškom programu uvrsti u satnicu. Naime, obećano je da će se tim pitanjem uskoro pozabaviti i odbor mjesne samouprave za nacionalne manjine, kako bi se pronašlo odgovarajuće rješenje do početka nove školske godine.

Franjo Anišić s ponosom ističe da se na „rackoj misi” na drugi dan Božića okupilo čak 120-130 rackih vjernika, što je dokaz da i te kako postoji potreba za vjerskim sadržajima, napose hrvatskom misom koja okuplja starije naraštaje. Tom prigodom on je po baćinskom običaju čestitao svima sretan Božić i Novu godinu, i darivao socijalno ugrožene starije osobe.

Najavio je da će tradicionalno Racko prelo biti održano 11. veljače. U programu će nastupiti plesna skupina „Vodenica”, domaći tamburaški sastav, plesna skupina nižih i viših razreda osnovne škole, Pjevački zbor „Ružmarin” koji će otpjevati i nekoliko rackohrvatskih pjesama, a goste će zabavljati Orkestar „Racke žice” iz Dušnoka.

Kako još doznajemo, Omladinska plesna skupina „Vodenica” i spomenuti pjevački zbor „Ružmarin” uskoro planiraju i osnivanje, odnosno registriranje jedne kulturne udruge.

Tekst i slika (iz arhive): *S. Balatinac*

Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu

Slušali ste, čitajte ...

Iz emisija Radiopostaje Pečuh

Svakoga radnog dana prije podne u 9 i uvečer u 8 sati na srednjem valu od 873 Mgh, te na ultrakratkim valovima CCIR 101,7, samo u večernjim satima

Godina 2005. podarila nam je prekrasna bijela i crna vina – rekao je Zoltan Horvat, vinogradar iz Mohača. Kako bi se svatko mogao uvjeriti u istinitost te tvrdnje, otvaraju se podrumi u mohačkom Surduku, 22. siječnja na dan sv. Vinka. Blagoslov vinove loze, švargla, gembec i kulen okvačen na trs, pa molitva izrečena na svakom uglu vinograda jesu radnje od kojih se očekuje dobar urod, zdravi grozdovi za sljedeću berbu. Kako bi što god i naučilo od nekadašnjih vinogradara, organizatori su pozvali ravnatelja mohačkoga Bazičnog narodnog muzeja Jakšu Ferkova da ih potanko upozna sa „starovinskim“ običajima oko radova i s njihovim značenjem.

Mohački se vinogradi lako zaborave, u blizini smo, naime, glasovitih vinorodnih područja, tu je Sekсар, Vilanj, Pečuh, veli Zoltan Horvat, sve se ovo obavlja da privučemo pozornost ljubitelja vina i na našu graševinu, kadarku, merlo i kaberne fran. Iako je još uvelike zima, one gazde koje imaju veliko zemljište pod vinogradom, morale su već otpočeti rezidbu, tome se stariji vinogradari čude, kaže naš sugovornik, no budući da loza još miruje, rana rezidba joj ne može nanijeti štetu. Inače, oni finiji postupci ipak se ostavljaju za proljeće. Imate li i vi vinograd, a znatiželjni ste kakva vas berba očekuje ove godine, odrežite lozu-dvije, stavite je u posudu s vodom, i zdravi će pupoljci uskoro prolistati.

MKT

Bez prestanka na pozornici

KUD „Tanac“ već niz godina bez prestanka radi da bi sačuvali običaje, pjesme, plesove naših pradjedova. „Tanacovi“ su članovi pred Božić obilazili razna hrvatska naselja kako bi nošenjem betlehema čestitali blagdan. Bili su u okolici Pečuha, Podravini i Santovu. U novoj, 2006., godini plesači i svirači opet marljivo rade jer u sljedećim mjesecima imaju podosta nastupa. Najvažniji nastup imat će u pečuškom Narodnom kazalištu 24. travnja 2006. godine kada će imati samostalnu večer.

Plesači i svirači tjedno dva puta (utorkom i četvrtkom) od 18 do 21.30 imaju probu, pripremaju se za nastupe. U složenom radu Józsefa Szávaija sudjeluju i dvije glazbi- vične osobe.

Budući da u folklornoj skupini ima i takvih osoba koje ne govore hrvatski, KUD je pokrenuo tečaj hrvatskoga jezika. Veći dio troškova financira se iz KUD-ova proračuna. Zainteresirani tjedno dva puta imaju jezični sat na kojem predaje Tünde Balatinac.

Voditelj KUD-a veliku pozornost posvećuje i podmlatku. Mladi koji žele naslijediti starije plesače vježbaju svake srijede. Podučava ih Blaško Stanić, „Tanacov“ djelatni član.

Za one koji ne bi plesali u KUD-u, ali žele naučiti hrvatske plesove, mjesečno jedanput organiziraju plesanicu, u pečuškom Omladinskom domu, svake zadnje srijede u mjesecu.

Renata Božanović

MOHAČ – „Danas ćemo u vinogradu, tu gore na brijegu zaliti vinom jedan trs što spava u snijegu“ – i u Mohaču će šokački Hrvati 22. siječnja obilježiti Vinkovo, kojim se obilježava nova vinogradarska godina. Starodrevni je to običaj i toga se dana prvi put u novoj godini pohode vinogradi. Obreže se nekoliko trsova vinove loze, potom se oni okite domaćim kobasicama, sa željom da i grožđe bude rodno, lijepo i zdravo kao i kobasice, potom se trsovi blagoslove, zaliju vinom i uz prigodni govor zaželi se da u nastupajućoj vinskogodini bude obilan urod i dobro vino. Tako će Mohačani na Planini zapaliti lomaču i veseliti se uz vršendski sastav „Orašje“ i gajdaša Andora Véggha, razmijenit će pri tome svoja vinogradarska iskustva iz prethodnih vinskih godina te poslušati predavanje etnologa Jakše Ferkova, ravnatelja mohačkog muzeja, o hrvatskim običajima vezanih za Vinkovo.

Tukulja

Ispraćaj Marije Čepelsigeti Zorinac

Kako je to u 1. br. našega tjednika priopćeno, 9. siječnja u 13 sati na tukuljskome groblju pokopana je Marija Čepelsigeti Zorinac, dugogodišnja ravnateljica našega Đačkog doma u budimpeštanskoj Munkácsyjevoj ulici. U prijepodnevnim satima uz mjesnog župnika Lászlóa Pappa, po želji njezinih najbližih, misu zadušnicu na hrvatskom jeziku govorio je dekan, velečasni Stjepan Zagorac iz Pečuha. U zakazano vrijeme, ispred u bliskoj prošlosti predane, u suvremenome stilu izgrađene mrtvačnice okupili su se Marijini rođaci, dvjestotinjak poštovatelja iz mjesta i okolice, te posebnim autobusima iz ranih mjesta diljem zemlje pristigli bivši učenici, „kolegisti“ zajedničke „naše gimnazije“, Hrvati, Srbi i Slovenci. U ime njih od pokojnice se oprostio, kako i sam reče, nekadašnji joj nasljednik, kapelan i kantor u baranjskome hrvatskom Šarošu vlč. Stjepan Zagorac. Riječi vječnoga sjećanja i konačnoga rastanka, pokraj njezina groba, izrekle su: njena dugogodišnja suradnica Janja Horvat, uime budimpeštanske srpske opće škole i gimnazije ravnateljica Katica Spajić Rus, a uime svojih suučenika nastavnica Manda Aladžić Kolar. Pokojnicu su ispratili i mjesni tamburaški sastav „Prikovac“ te muški zbor koji je uz tihu pratnju harmonike Ladislava Halasa izveo njezine najomiljenije pjesme „Tihe noći ...“ i „O Marijana ...“.

m. d.

ŠPORT ... ŠPORT ... ŠPORT ...

*Mađarska Vlada obećala
640 milijuna eura
za Europsko nogometno
prvenstvo 2012.*

Čelni ljudi Mađarskoga nogometnog saveza 10. siječnja sastali su se s mađarskim premijerom Ferencom Gyurcsányem na kojem je mađarska Vlada pružila punu potporu zajedničkoj kandidaturi Hrvatske i Mađarske za dobivanje domaćinstva Europskoga nogometnog prvenstva 2012. godine. Reagirajući na sastanak, predsjednik Hrvatskoga nogometnog saveza Vlatko Marković između ostalog je rekao: „Raduje me ova vijest. Zahvalili smo mađarskoj Vladi na podršci koju pruža ovom projektu. Vjerujem kako imamo najbolju kandidaturu“. Naime, osim mađarske i hrvatske zajedničke kandidature još su preostala dva kandidata za dobivanje domaćinstva Europskoga nogometnog prvenstva 2012. godine, to su Italija te zajednička kandidatura Poljske i Ukrajine. „Ako UEFA prihvati zajedničku kandidaturu Hrvatske i Mađarske, Mađarska će na organizaciju Europskoga nogometnog prvenstva 2012. godine potrošiti 640 milijuna eura. Posljednji krug glasovanja o dobivanju domaćinstva prvenstva bit će 31. svibnja 2006. godine. U zajednički hrvatsko-mađarski projekt ušlo je nekoliko novih ljudi, među kojima i Nikola Pančić, Hrvat iz Mađarske, koji je za reprezentaciju Mađarske odigrao 78 utakmica, no većina je ostala ista“, kazao je Vlatko Marković reagirajući na gužvu koja se u prosincu odigrala u Mađarskome nogometnom savezu nakon prekinutog mandata predsjednika Imrea Bozókyja. Savez trenutno vodi glavni tajnik Sándor Berzi, a na izvanrednom zasjedanju Skupštine Mađarskoga nogometnog saveza, što je predviđeno za 20. siječnja, biti će izabrano privremeno tročlano predsjedništvo, koje će odrediti datum nove Izborne skupštine.

Balovi, prela, zabave ...

SAMBOTEL – 21. siječnja: Veliki hrvatski bal, nastupaju: tamburaški orkestar Mursko Središće, zbor Djurdjice, TOČ-Čemba, Nardanski pjevači, KUD „Štokavci“ iz Čajte, sviraju 4ASA, Pinkica, Timar-trio;
SIGET – 21. siječnja: Hrvatski bal, svira „Podravka“;
DUŠNOK – 21. siječnja: Veliko racko prelo, svira „Zora“ iz Tukulje pod vodstvom Krunoslava Kiće Agatića;
BIKIĆ – 21. siječnja: Bunjevačko prelo;
KUKINJ – 21. siječnja: Bal u povodu Vinkova, sviraju „Kukinjski svirci“;
ANDZABEG – 21. siječnja: Racko prelo, svira „Kolo“ iz Tukulje, nastupa KUD „Tanac“ iz Pečuha;
MOHAČ – 22. siječnja: Zabava uz Vinkovo, svira „Orašje“ i gajdaš Andor Véghe;
HEČKA – 27. siječnja: Hrvatski bal umočkih Hrvata, nastupa HKD „Kajkavci“, svira Timar-trio;
BAJA – 28. siječnja: Veliko bunjevačko prelo, „Orašje“, „Čabar“, Zvonko Bogdan;
LUKOVIŠĆE – 28. siječnja: Lovački bal, svira „Podravka“;
MOHAČ – 3. veljače: redovita mjesečna plesničica, svira „Orašje“, pleše KUD „Zora“;
SELURINCE – 4. veljače: Gradanski bal u Anna baru, svira „Podravka“;
SANTOVO – 4. veljače: Marindanski šokački bal, svira Tamburaški sastav „Kočije“ iz Valpova;
BIKE – 4. veljače: Hrvatski bal, HKD „Veseli Gradišćanci“ iz Unde, svira „Pinkica“;
PEČUH – 10. veljače: Bal povodom predaje maturálnih vrpči u Hrvatskoj gimnaziji Pečuh, svira „Podravka“;
BAĆINO – 11. veljače: Veliko racko prelo, sviraju „Racke žice“ iz Dušnoka;
ALJMAŠ – 11. veljače: Veliko bunjevačko prelo, svira „Baranja“ iz Pečuha;
ŠELJIN – 11. veljače: Hrvatski bal u Šeljinu, svira „Orašje“;

KISEG – 11. veljače: Hrvatski bal kiseških Hrvata, nastupa HKD „Veseli Gradišćanci“ iz Unde, svira Pinka-band;
BUDIMPEŠTA – 11. veljače, Hrvatski bal, Hotel Benczúr, svira Orkestar „Podravka“ Orkestar „Prekovac“, nastupaju „Korjeni“ iz Martinaca.
KEMLJA – 18. veljače: Hrvatski bal, svira „Pinkica“;
GARA – 18. veljače: Veliko bunjevačko prelo, sviraju TS „Bačka“ iz Gare te TS „Zlatni zvuci“ iz Berega i Sombora;
VANCAGA – 18. veljače: Veliko bunjevačko prelo, svira TS „Orašje“ iz Vršende;
PETROVO SELO – 18. veljače: Bal maškarađe Zaklade za Petrovo Selo, svira Timar-trio;
ČIKERIJA – 18. veljače: Hrvatski bal u Čikeriji, svira „Orašje“;
DARANJ – 18. veljače, Bal i zabava, svira „Podravka“;
HRVATSKI ŽIDAN – 25. veljače: Hrvatski bal, nastupa HKD „Čakavci“, svira Pinka-band;
ŠIKLOŠ – 25. veljače: Šokački bal, svira „Orašje“;
BARČA – 25. veljače: Hrvatski bal, svira „Podravka“;
KAŠAD – 25. veljače: Pokladni šokački bal, svira „Badel“ iz Pečuha;
MOHAČ – 26. veljače: Pokladni šokački bal, svira „Orašje“;
SANTOVO – 27. veljače: Pokladni bal u Šokačkome klubu, sviraju „Bereški tamburaši“;
MOHAČ – 28. veljače: Bušarski bal, svira „Orašje“;
GARA – 3. ožujka: Muško prelo, svira TS „Bačka“ iz Gare;
MARTINCI – 11. ožujka: Ribički bal, svira „Podravka“.

Slušajte Internetski radio Croaticu
i pratite napore i vijesti na
web-stranici: www.radio.croatia.hu.
Svako utorka i četvrtka
od 10 do 11 sati
javljamo se emisijom uživo.

e-mail: radio@croatia.hu

